

PROGRAMA DE REFORÇ EN L'ENTORN FAMILIAR

Justificació

La intervenció en l'àrea de la família és especialment necessària en la justícia juvenil. D'una banda, perquè els menors d'edat, legalment depenen de l'acció i decisions dels seus tutors legals. D'altra banda, perquè la reinserció social dels menors i joves requereix de la implicació i suport del seu entorn familiar.

L'avaluació de diferents programes d'intervenció i prevenció familiar mostren com amb la millora de les habilitats educatives i de gestió familiars s'aconsegueixen beneficis significatius en les relacions intrafamiliars entre els menors i joves i els pares o tutors. Els seus efectes positius semblen generalitzar-se a altres entorns i perdurar al cap del temps.

Cal apostar pel treball en aquesta línia ja que la família pot esdevenir el principal factor de protecció per al menor o jove.

Objectiu general

- Reforçar l'entorn familiar dels menors i joves amb mesures d'internament a través d'una intervenció planificada.

Objectius específics i continguts

Objectius específics

- Que la família prengui un paper actiu en el procés d'execució de la mesura d'internament.
- Millorar les relacions familiars (comunicació, valors, habilitats...) en aquells casos que aquesta relació pugui esdevenir un factor de protecció per al menor o jove.
- Que els pares puguin identificar els aspectes de conducta problemàtics que hi ha amb el menor o jove.
- Que la família pugui definir objectius de canvi (vers els seus estils educatius i el jove / menor) ajustats a la realitat i a les possibilitats.
- Millorar la capacitat dels pares per establir normes de conducta als fills, clares i coherents.
- Instaurar el seguiment i la supervisió de la conducta dels fills.
- Augmentar l'ús de respostes de reforç positiu per part dels pares davant de determinades conductes dels fills.
- Augmentar l'ús d'estratègies de resolució de problemes en l'educació dels fills.

Continguts

- Les mesures d'internament i el procés judicial del seu fill.
- Habilitats educatives i relacionals dels pares: comunicació, escolta activa, empatia.
- Continguts de caire terapèutic; reducció dels conflictes i millora de les relacions familiars, autocontrol, normes, límits, transmissió de normes, continguts i actituds per parlar amb els fills...
- Evolució educativa del menor o jove al centre.

Actuacions / Intervencions

- Entrevista/es amb la família: d'acollida, de seguiment, de desinternament...
- Visites domiciliàries: de seguiment...
- Sessions familiars multidisciplinàries
- Sessions amb grups de famílies
- Derivació / Aplicació de programes grupals estructurats (P. Límits o altres...)
- Contactar amb els diferents professionals i agents socials de la xarxa
- Derivació a programes de tractament o altres serveis comunitaris externs

Destinataris i criteris d'alta i baixa

Destinataris

- Famílies de menors i joves amb mesures judicials

Criteris d'alta

- En base i per acord de l'equip multidisciplinari
- Un cop s'ha elaborat el pla de treball

Criteris de baixa

- Per la baixa del menor o jove al CE
- Per la finalització del pla de treball

Metodologia

D'acord amb les necessitats de la família la intervenció pot ser:

- **Individual:** a través de sessions i/o entrevistes programades o intervencions dirigides a reforçar l'entorn familiar. La intervenció i seguiment individual es farà tot i que la família estigui participant en alguna intervenció grupal.
- **Grupal:** mitjançant sessions amb famílies.

Durada i periodicitat

- El Programa de reforç en l'entorn familiar, com a reforç del sistema, requereix un **treball de forma continuada** mentre el menor o jove estigui al centre.
- En el **pla de treball** d'aquest programa **es determinarà la durada i periodicitat.**

Responsables

- Treballador/a Social
- Subdirector/a del CE

Avaluació bàsica

S'avalua mitjançant el **pla de treball**.

En els permisos es valora la dinàmica relacional familiar i també la conducta del menor o jove durant el permís.

L'**avaluació** pot anar dirigida en dos sentits:

- En la intervenció en un **nucli familiar**, segons el desenvolupament i **l'assoliment dels objectius** marcats en el pla de treball.
- En les **activitats grupals** d'acord amb els **criteris bàsics**: assistència, puntualitat, participació, relacions interpersonals, actituds, realització de les activitats per fer a casa, interès, millores observades, etc.

Sistema motivacional

- L'avaluació de la conducta del menor o jove vers l'àmbit familiar tindrà incidència en el sistema motivacional en **l'àmbit de sortides a l'exterior** (sortides programades, permisos ordinaris i extraordinaris).
- El treballador/a social trasllada la informació, respecte de les dinàmiques familiars que s'han establert durant les sortides, al tutor i aquest les registra. D'acord amb aquesta informació, el tutor en farà l'avaluació que incidirà en **l'àmbit de sortides de permís del sistema motivacional del menor o jove**.

*Vegeu el document: ***Criteris bàsics comuns per al disseny i el desenvolupament dels sistemes motivacionals dels centres de justícia juvenil***. Servei d'Execució de Mesures. 2005. Apartat de sortides a l'exterior i avaluació de l'àmbit personal / Sortides a l'exterior.

Connexions del programa amb els factors del SAVRY

Factors de risc històrics

- a. Exposició de violència a la llar (S6)*
- b. Història de maltractament infantil (S7)*
- c. Delinqüència dels pares o cuidadors (S8)*
- d. Separació primerenca dels pares o cuidadors (S9)*

Factors de risc socials i contextuals

- a. Escassa habilitat per educar dels pares (S14)*
- b. Falta de suport personal social d'altres adults (S15)*

Factors de protecció

- P2. Suport social fort*
- P3. Forts vincles i llaços amb almenys un adult prosocial*

Documentació Bibliografia i webgrafia

- Registre d'Intervenció Familiar – **RIF** -
- Beatriz Molinuevo Alonso; Yolanda Pardo Cladellas; Óscar Andi3n P3rez; Rafael Torrubia Beltri. *Els estils educatius familiars com a factors de risc per a la inadaptaci3 social i la conducta delictiva*. Generalitat de Catalunya, Centre d'Estudis Jur3dics i Formaci3 Especialitzada, 2004.
- Marta Sempere, Beatriz Losa, Marta P3rez, Gl3ria Esteve, Marina Cerdà. *Estudi qualitatiu de menors i joves amb mesures d'internament per delictes de viol3ncia intrafamiliar*. Generalitat de Catalunya, Centre d'Estudis Jur3dics i Formaci3 Especialitzada, 2006.
- M.Grau, M.Yag3e, S.L3pez, M.P3rez, I.Castro, X. Pedr3s, G. Feixas. *Document de treball per a un model d'intervenci3 amb fam3lies des de la just3cia juvenil*. Generalitat de Catalunya, 2006.
- Randy Borum, Patrick Bartel&Adelle Forth *SAVRY: Manual per a la valoraci3 estructurada de risc de viol3ncia en joves*. Generalitat de Catalunya (Departament de Just3cia), Centre d'Estudis Jur3dics i Formaci3 Especialitzada, 2003-2006.